

ZASAVSKI

vestnik

GLASILO OSVOBODILNE
FRONTE OKRAJA TRBOVLJE

TRBOVLJE, 20. decembra 1951

Štev. 51. — Leto IV.

Deset slavnih let Jugoslovanske armade

V soboto, 22. decembra, bo preteklo deset let, odkar je tovariš Tito ustanovil s posebnim odlokom prvo enoto narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije — Prvo proletarsko narodnoosvobodilno udarno brigado. Sestavljali so jo partizanski odredi, ki so se morali umakniti pred sovražnikom iz Srbije in Črne gore v času prve ofenzive okupatorja; bilo je to leta 1941, ko je sovražnik napel vse sile, da uniči narodnoosvobodilno gibanje.

Ta odlok tovariša Tita je bil za nadaljnji razvoj naše osvobodilne vojne zelo važen. Okupator se je v svojih računih zmotil: iz te prve proletarske udarne brigade so rasle in nastajale nove brigade in divizije po vsej Jugoslaviji vse do ustanovitve redne Jugoslovanske armade.

Od tistih mračnih in težkih dni je preteklo sedaj deset let; v zgodovini je to zelo kratka doba, toda za naše jugoslovanske narode predstavlja teh deset let veliko zgodovinsko dobo. V drugi svetovni vojni so bile zrušene in uničene velike fašistične sile, ki so grozile, da zaslužijo ves svet. Milijoni in milijoni ljudi miroljubnih narodov so darovali svoje življenje za svobodo in tudi naši jugoslovanski narodi so žrtvovali 1 milijon in 700.000 svojih najboljših sinov in hčera za osvoboditev izpod krutega fašističnega jarma.

Druga svetovna vojna se je končala s porazom fašističnih sil; v svetu je nastal s tem dejstvom popolnoma nov položaj: na mesto, ki so ga zavzemale poprej Nemčija, Italija in Japonska, je stopila nova sila — Sovjetska zveza. Ves miroljubni svet je pričakoval, da bo Sovjetska zveza postala prva pobornica za mir v svetu in zaščitnica malih svobodoljubnih narodov, toda zgodilo se je nekaj povsem drugega: postala je nosilec agresije, zasluževanja in strahovanja drugih miroljubnih narodov, postala je pohlepna in grabeljiva. Stalin in njegovi pomočniki so izvršili nad delavskim razredom največjo prevaro v zgodovini socialističnega gibanja, saj so ravno v Sovjetski zvezi in v njej podrejenih državah najbolj krvavo izigrali in izmaličili svetle cilje socializma.

Naša država je začela po zmagi nad nemškimi in italijanskimi okupatorjem graditi socialistični družbeni red. Upravičeno smo pričakovali, da nas bo Sovjetska zveza v tem prizadevanju podpirala, zgodilo pa se je nasprotno: Sovjetska zveza in njene zaveznice so postale največji nasprotnik socializacije in napredka naše države. Toda naše delovno ljudstvo, naše državno vodstvo in naša Partija vsem grožnjam teh držav niso klonili: z brezprimernimi naporji in žrtvami so naše delovne množice začele obnovljati v vojni strahotno upustošeno domovino, nato pa graditi moderno, napredno socialistično državo, v kateri ne bo izkoriščevalcev in ne izkoriščancev, kjer bo vsak državljan užival v neprikrajšani meri sadove svojega dela.

Da pa moremo v miru graditi tako socialistično državo, nam je porok naša hrabra JA; kakor se imamo zahvaliti naši slavni ljudski vojski, da smo se otresli fašističnega jarma in pregnali sovražnika z naše zemlje, tako čuva in bdi naša ponosna JA nad našo težko pridobljeno svobodo in pridobitvami naših delovnih množic po končani vojni. Ko praznujemo desetletnico naše ljudske vojske, je prav, da se spomnimo poti, ki jo je prehodila v težkih letih, ki so za nami. Kakor so dragocena blagostanja, ki so si jih pridobile naše delovne množice v teh 10 letih, tako velike in pomembne so izkušnje naše vojske v teh letih. Naša ljudska vojska se ni bala v svojih najtežjih dneh premočnega sovražnika, proti kateremu je začela neizprosno boj dobesedno z golimi rokami, tako se tudi danes ne boji sovražnikov, ki za našimi mejami kopičijo tanke in rožljajo z orožjem ter groze naši svobodi in samostojnosti. Vse pretnje naših sovražnikov nas ne boč, odvrnile od naše zahtevne poti in izpolnitve zadanih si nalog; zato nam jamči naša pogumna JA. Naša ljudska vojska in vsak njen bорец ima pred očmi pomembne besede našega voditelja Tita, ki je dejal, da je boljše pošteno umreti, kot pa kleče živeti; te besede so spodbuda našim delovnim množicam po vseh naših tovarnah, rudnikih in poljih, vli-vajo pa pogum hrabrim borcem naše JA.

Ko slavimo desetletnico naše vojske, se naše misli vračajo v čase prve in najhujše ofenzive našega sovražnika. Ko se spominjamo dni pred desetimi leti, vidimo, kako daljnoviden je bil naš tovariš Tito: v tistih težkih dneh je gledal v naprej razvoj naše vseljudske ustaje, našega osvobodilnega boja. Ustanovil je prvo proletarsko udarno brigado, ki je že prvi dan slavila ve-

liko zmago nad sovražnikom. Moč naše ljudske vojske je rasla iz dneva v dan; konec leta 1942 smo imeli že 200 tisoč oboroženih borcev. Takrat je tovariš Tito ustanovil dve diviziji in dva armadna korpusa: ustanovljena je bila Narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije.

Leta 1943 je bila velika preizkušnja za našo narodno vojsko, toda naše zmage v četrti in peti ofenzivi so prinesle nov polet v vrste naših borcev:

osvobodjena so bila nova ozemlja naše zaslužnjene domovine, naša vojska je narasla na 800.000 mož. Leta 1944 so naši borci zlomili 6. in 7. ofenzivo sovražnika, leta 1945 pa je bil storjen skok v rasti naših oboroženih sil; s sklepom vrhovnega komandanta vseh naših sil, maršala Tita, z dne 1. marca 1945 se je naša Narodnoosvobodilna vojska preimenovala v Jugoslovansko armado. V tistih dneh je bila naša voj-

ska zadnja osvobodilna bitka nad okupatorjem in končala čiščenje naše zemlje ostankov sovražnikove vojske in domačih izdajalcev.

Naša JA pa ni bila samo boj za osvoboditev izpod jarma fašističnega tujca; v okviru NOV se je izvršila v naši državi vseljudska socialistična revolucija: naša KPJ je že v začetku osvobodilne vojne usmerila vse svoje prizadevanje v to, da naši narodi v

svoji bitki proti fašističnemu okupatorju razbijejo hkrati stari kapitalistični družbeni red, na njegovih razvalinah pa ustvarijo boljši družbeni red — socializem. Naslonjene na našo hrabro vojsko, so si delovne množice Jugoslavije priborile ljudsko oblast že med osvobodilno vojno, ki jo tudi danes drže krepko v svojih rokah in jo učvrščujejo in izpopolnjujejo.

Naša vojska pa pokazuje tudi v letih mirne graditve socialistične Jugoslavije, da drži izrek: »Vojska, ljudstvo in Tito so eno!« Disciplina v vojski je železna ter sloni na zavesti svojih borcev in oficirjev, da je treba vse zadane si naloge izpolnjevati z železno, neomajno doslednostjo. Tako disciplino pa je mogoče skovati samo s pravilnim delom in odnosom voditeljev JA do vojakov in obratno.

Borci in oficirji naše JA pa v letih graditve socialistične države niso bdeli samo nad našo svobodo in ustvarjanjem dobrin naših delovnih množic — ne, storili so več: aktivno so pomagali pri uresničenju naših velikih načrtov; naše borce in oficirje smo videli pri graditvi naše socialistične države, tako na progi Brčko—Banovići, Samac—Sarajevo, na Avtoptutu, na progi Doboj—Banjaluka in pri izgradnji drugih velikih ključnih objektov naše petletke; povsod, kjer je grozil zaradi pomanjkanja delovnih sil in transportnih sredstev ter drugih težav zastoj velikih začetnih del, povsod smo videli, da so v kritičnih momentih prihiteli na pomoč borci naše JA. Zasluge, ki si jih je stekla naša Armada pri teh delih, moramo pisati na poseben list. Kakor se uvrščajo v našo vojsko nešteti borci naše delovne armade, kadar jih kliče domovina, tako so stopili borci naše JA v nevarnih momentih v vrste graditeljev naših ključnih objektov, ki jih predvideva naš veliki petletni plan.

Po objavi resolucije Informbiroja proti naši državi je bila tudi naša JA predmet najgrših in najpodslejših napadov in obrekovanj. Toda vsa ta blatenja, ki so jih širile nam sovražne države po radiu, časnikih in drugod, niso dosegla svojega umazanega namena: vsi borci in oficirji naše JA so stali in stoje neomajno ob strani naše Partije in tovariša Tita; pripravljeni so, da branijo in ohranijo našim jugoslovanskim narodom s tolikimi žrtvami priborjeno svobodo, pripravljeni so, da varujejo našo varnost tudi za ceno svojega življenja. Borci in oficirji naše pogumne vojske se sveto drže besed, ki jih je naslovil tovariš Tito na našo vojsko:

»Prva naloga naše vojske je braniti graditve socializma v naši državi, braniti njen mirni razvoj; druga naloga pa je budno čuvati nedotakljivost in neodvisnost naše države. Stati na braniku za ohranitev pridobitev naše ljudske revolucije, braniti uresničenje srečnejšega življenja državljanov naše socialistične domovine ni nobena nacionalistična naloga. Cilj naše vojske ni ogrožati druge države; naša vojska je torej resnična vojska socialistične države. Naj govore in govorijo karkoli, naša država nikogar ne ogroža, pa tudi naša vojska doslej ni nikogar ogrožala in ga ne bo ogrožala.«

Tovariš Tito ob slapu Plive ob priliki prve osvoboditve Jajca (29. novembra 1942)

Iz revolucionarnih revirjev
je raslo partizanstvo na Štajerskem

Ob 10. obletnici ustanovitve naše ponosne, hrabre Jugoslovanske armade objavljamo članek »Iz revolucionarnih revirjev je raslo partizanstvo na Štajerskem«; kakor v naših revirjih in na Štajerskem, tako so nastajali na Dolenjskem, Gorenjskem, Primorskem, Koroškem, v Hrvaški, Bosni in Hercegovini, Srbiji, Makedoniji in Črni gori partizanski odredi, bataljoni, brigade, divizije in korpusi vse do usta-

novitve redne Jugoslovanske armade, ki praznuje letos 22. decembra desetletnico svojega rojstva. Tovariš Sergej Kraigher, ki se je zadrževal v začetkih upora proti okupatorju leta 1941 v naših revirjih, je pripovedoval poročevalcu »Ljubljanskega dnevnika«, kako je bilo v tistih časih v naših zasavskih krajih; ker so izvajanja tov. Sergeja Kraigherja zanimiva za naše revirje, jih ponatiskujemo tudi mi.

»NAJTEŽJE MI JE BILO 1. MAJA 1941 V TRBOVLJAH...«

Vzdolž ceste, ki drži skozi razvlečene Trbovlje, so bili postavljeni številni mlaji, s hiš pa so visele zastave s kljukastim križem; po cestah je mrgolelo nemškega vojaštva, na trgih so igrale godbe. Tudi mnogo Trbovelčanov je bilo na zborovanju, ki so ga Nemci organizirali v proslavo 1. maja 1941. leta.

Ali so to tiste Trbovlje, ki smo jih vedno imeli za središče revolucionarnega vrvenja? Ali so bile to tiste Trbovlje, ki so s svojo trdo knapovsko besedo nešteto krat povedale, da hočejo konec izkoriščanja? Ali so to tiste Trbovlje, ki so bile leta 1924 obrizgane s proletarsko krvjo Fakina in tovarišev, ki so kalili svoje značaje v mnogih stavekah? »To je bil eden mojih najtežjih dni,« je dejal tovariš Sergej Kraigher, ko je odgrinjal to stran začetka osvobodilne borbe v revirjih.

Razen teh po nemških demagoških obljubah zapeljanih Trbovelj pa so takrat močno utripale še druge Trbovlje — Trbovlje proletarskih revolucionarjev, ki jih je vezala skupna naloga: borba proti okupatorju.

POT ČEZ PREPADE...

Ze pred kapitulacijo stare Jugoslavije je Partija v revirjih povezala vse napredne, poštene ljudi; komunisti so imeli stike z nacionalisti, socialnimi demokrati, krščanskimi socialisti. Takoj po kapitulaciji je bil ustanovljen okrožni komite Osvobodilne fronte, v katerem so bili med drugimi sekretar Sergej Kraigher, Lojze Ribič in Fric Keršič. V Trbovljah, Zagorju in Hrastrniku so bili okrajni odbori OF, od Hrastrnika do Laškega pa so bili v vsaki vasi krajevni odbori OF. Od Medije—Izlake pa do Hude jame je bilo vse do maja 1942 ozemlje, po katerem so se partizani lahko tudi podnevi svobodno gibali.

Prve dni nemške okupacije so dobili vsi odbori OF nalogo, da zbirajo orožje in pripravljajo vse potrebno za organiziranje oboroženih vojaških skupin. V rudniških obratih so bili postavljeni odbori Delavske enotnosti, s katerimi je posebno mnogo delal Fric Keršič, član okrožnega komiteja. Ta je bil star revolucionar, delavski zaupnik, ki je vodil stavko l. 1940. Keršič je večkrat pričakal rudarje pred jamo, ko so odhajali z dela, in jih pozival na upor (ta predani revolucionar je avgusta 1942 prišel v zasedo, kjer je padel).

V tistih časih je bila ustvarjena v revirjih privikrat taka enotnost, da ni nihče vpraševal, kakšnega prepričanja si, temveč le, ali si za okupatorja ali proti njemu. Za delo Osvobodilne fronte je bila pomembna povezava s skupino krščanskih socialistov v Hudi jami, ki so jo vodili Lešnik, Križnik in Diacci, in z levim krilom socialnih demokratov, ki sta jih predstavljala Alič in Vrtačnik. Skupina krščanskih socialistov je imela zveze z vsemi okoliškimi hribi (Gozdnik, Šmohor, Mrzlica) ter z vsemi vasmi od Laškega do Hrastrnika.

Od drobnih akcij do revirske čete

Ze meseca maja so se v revirjih pojavili razni letaki, ki so pozivali na upor. Posamezne skupine, ki so jih vodili komunisti, so sporedno z akcijo v Savinjski dolini tudi v revirjih odstranjevale nemške napise, na raznih točkah razobesile slovenske zastave itd. Od junija dalje je bila v Trbovljah pri Franci Čamrovi v Gaberskem tehniku, ki je razmnoževala različen propagandni material in Slovenskega poročevalca, ki so ga dobivali čez Trojane in preko Sv. Križa na Dolenjskem. Pri Franci Čamrovi, ki so jo poznali partizani pod

imenom »mati Brigita«, so bili tudi večkrat sestanki; bila je sploh hiša, v katero se je lahko partizan vedno zatekel. Tovarišica Čamrova je že pred vojno sodelovala v delavskem gibanju. Ker je bila skoraj vedno oborožena, so ji partizani nadeli tudi ime »ženska s puško«.

Prve dni julija se je tov. Sergej Kraigher napotil v Ljubljano, kjer se je sešel s tov. Kardeljem. Trbovlje so bile takrat vezane direktno na Centralni komite. Na tem sestanku je dobil navodila glede pričetka oboroženega upora, ki se je pričel 22. julija. Okoli 15. julija je bil sestanek na Ostrožnem pri Celju, ki so se ga udeležili vodilni ko-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mojstri bojnih strojev — tankisti

DOGODKI PO SVETU v preteklem tednu

Delo v OZN v znamenju mirovnih naporov

Razumljivo je, da so oči vsega sveta obrnjene proti Parizu, kjer zboruje Zdrženi narodi in naporno iščejo izhoda iz mednarodne politične napetosti, ki ima svoje izvore v imperialističnih težnjah velesil, njihovih gospodarsko-finančnih prizadevanjih in s tem v zvezi tudi v strateških interesih Vzhoda in Zahoda.

Zadnjič smo poročali, da je jugoslovanska pritožba proti agresivnemu postopanju kominformističnega bloka s SZ na čelu našla širok odmev v krogih Zdrženih narodov in z jarko lučjo osvetlila nevarnost, ki grozi ob takim ravnanju z Jugoslavijo na Balkanu in v Evropi. Jugoslovanska teza je zmaga na vsej fronti: po vestih iz Pariza je Generalna skupščina na svoji plenarni seji sprejela jugoslovansko resolucijo, proti kateri je glasovalo le pet delegacij sovjetskega bloka.

V resoluciji Generalne skupščine se priporoča, naj kominformistične države normalizirajo svoje odnose z Jugoslavijo ter rešujejo svoje spore v duhu Ustanovne listine ZN, spravijo svoje diplomatsko obvezanje v sklad s pravilnikom in prakso, ki je običajna v mednarodnih odnosih, ter rešujejo svoje spore z mešanimi komisijami ali drugimi mirolnimi sredstvi, ki jih same izberejo.

Sovjetski blok je s svojim glasovanjem proti resoluciji jasno pokazal, da je proti Zdrženim narodom in Ustanovni listini ZN in da se SZ poslužuje tega najvišjega mednarodnega foruma le v lastne imperialistično-propagandne namene ter zanika in nasprotuje vsem sklepom, v kolikor ne bi služili le njenim lastnim interesom. Tovariš Džilas je v svojih zaključnih besedah na zasedanju Generalne skupščine značilno označil, da je sovjetska vlada mnenja, da bi morala biti Jugoslavija v svojih odnosih z drugimi državami priznana za del nespornega sovjetskega vplivnega področja, jugoslovanska pritožba pa s tem samo moti, miroljubna prizadevanja sovjetske vlade, da bi se priznala njene pravice in vplivna področja. Stališče sovjetskega bloka je torej pri glasovanju o jugoslovanski resoluciji znova vsemu svetu odkrilo svojo napadalno in hegemonistično politiko.

Na plenumu Glavne skupščine OZN so izvolili tudi nove nestalne člane Varnostnega sveta. Med drugim poteče ob koncu tega leta tudi mandat Jugoslavije ter sta se za to mesto borili Grčija in Bela Rusija; zanimivo je, da kljub osemkratnim volitvam nista dobili dvotretjinske večine niti Bela Rusija niti Grčija. Sodeč po vestih pa Grčija pridobiva na glasovih.

Vprašanje razorožitve je predmet živahnega razpravljanja v posebnem odboru četvorice; akoravno se je odločitev SZ za sodelovanje v tem odboru štela za napredek teh važnih razgovorov, sta Vzhod in Zahod vendarle ostala pri svojih stališčih, ki se ne ujemata zlasti glede prepovedi atomskega orožja. Razumljivo je, da Zahod ne bo privolil v to, da se najprej prepove atomsko orožje in šele potem obravnava vprašanje splošne razorožitve, kajti s tem bi se priznala Sovjetom velika premoč njene vojske sile ter bi bil v takem primeru Zahod več ali manj izročen imperialističnim aspiracijam SZ.

ANGLIJA PRIPRAVLJENA PONUDITI EGIPTU NACRT ZA NOVO ANGLEŠKO-EGIPTOVSKO POGODBO

Sodeč pa mnogih znamenjih se je anglo-egiptovski spor v zadnjem tednu znatno zaostрил; izgrede v raznih egipčevskih mestih se množijo in postajajo vedno močnejši. Poročila govore o tem, da se namerava vse prebivalstvo Egipta upreti z orožjem britanskim zasedbenim četam ob Suez. Kronika izgrediv

našteva 177 ubitih Egipčanov, med njimi 33 policistov, in 438 ranjenih, med katerimi je 99 policistov, na britanski strani pa 21 ranjenih.

Ob izgrediv so bile demolicirane številne egipčevske hiše; spor je prešel že vse meje dopustnosti mednarodnih odnosov ter je egipčevska vlada odpo-klicala svojega veleposlanika v Londonu. Britanska vlada kaže nima namena odgovoriti z enakim ukrepom ter bo skušala preprečiti razširjenje dosedanjih spopadov; po trditvah londonskih krogov je Eden pripravljen ponuditi Egiptu načrt za novo anglo-egipčevsko pogodbo, ki bi nadomestila pogodbo iz leta 1936, ter bi bila britanska vlada pripravljena popustiti glede številnih vprašanj, nikakor se pa noče odreči vojaškemu nadzorstvu nad Sueškim prekopom in njegovim območjem.

V PAN MUN JONU SE VEDNO RAZPRAVLJAJO O UJETNIKI

V pododboru za premirje razpravljajo že več dni o zamenjavi ujetnikov; delegacija Zdrženega poveljstva pa je odklonila predlog nasprotnika, da bi se zamenjava vršila v kontingentih po 5000 ujetnikov mesečno, in predlaga, naj se predhodno dostavijo podrobna obvestila o ujetnikih ter dovolji predstavnikom Rdečega križa obisk ujetniških taborišč.

V splošnem vlada optimistično razpoloženje glede pogajanj v Pan Mun Jonu. Washingtonske konference s poslaniki Švedske, Švice in Norveške so imele namen, da bi te tri države sodelovale pri komisiji za nadzorstvo o premirju. Kitajska in severnokorejska delegacija je predlagala razen teh držav Češkoslovaško in Poljsko kot nevtralni državi, ki naj bi sodelovali v tej nadzorstveni komisiji.

Na korejskem bojišču ni bilo pomembnejših bojov razen zračnih bitk in pomorskega bombardiranja severnokorejskih postojank.

in doma...

DRUGO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Ob koncu preteklega tedna so se zbrali ljudski poslanci k II. zasedanju Ljudske skupščine LRS. Na dnevnem redu je predvsem poročilo o pripravah za reorganizacijo ljudskih odborov in sprememba upravno-teritorialne razdelitve naše republike.

ZASEDANJE GLAVNEGA ODBORA OF SLOVENIJE

Pretekli petek se je začelo v Ljubljani zasedanje Glavnega odbora OF Slovenije; na tem zborovanju je govoril sekretar OF tov. Miha Marinko o nekaterih aktualnih gospodarskih in političnih vprašanjih, predsednik Sveta za kmetijstvo, tov. V. Avbelj pa je obravnaval na tem zasedanju predvsem vprašanja našega združništva s posebnim ozirom na zadnje »Navodilo partijskim organizacijam«, ki jih je izdal CK KPJ pred nekaj tedni. Iz govora tov. Avbelja posnemamo, da se naše zadruge kljub vsem težavam razvijajo in postajajo vsak dan gospodarsko močnejše, dejal je nadalje, da je razkosanost zemljišč še vedno ena najbolj bolečih ran v zdrugeth, naglasil je prav tako, da bomo splošne kmetijske zadruge razvijali naprej, te zadruge pa morajo pomagati našemu kmetu, zlasti še, ker se posameznik, majhno kmečko gospodarstvo v svoji zaostalosti težko bori proti raznim nevarnostim, ki mu grozijo, da omenimo n. pr. nevarnega kolonadskega hrošča, ki se je pojavil v 27 okrajih, drug problem pa je kapar, ki je okužil samo v Sloveniji že 5 milijonov sadnih dreves, nad 1 milijon pa že uničil, kar pomenja za naše kmetijstvo velikkansko

Kako bo naša mladina praznovala Novoletno jelko

V okviru OF so naša kulturno-umetniška društva s sodelovanjem prosvetnih delavcev in organizacije AFZ prirejela vsa leta po vojni Novoletno jelko za šolsko mladino, lansko in predlansko leto pa tudi za predšolsko deca.

Na Novoletno jelko se pripravljajo naši frontni odbori s prosvetnimi delavci in kulturno-umetniškimi ustanovami tudi letos. Inicijativni odbor za to otroško prireditev je zbral doslej pri naših podjetjih in ljudski oblasti že preko 140.000 din; treba bo nabrati še kakih 40.000 din, da bo mogoče obdariti za Novoletno jelko vsakega otroka z zavijatom v vrednosti 100 dinarjev.

Spricho pomanjkanja zadostnih finančnih sredstev je iniciativni odbor sklenil, da bodo letos obdarovani samo šolski otroci, zaradi česar apelira na vse starše, da obdarujejo svoje predšolske malčke za Novoletno jelko doma; prepričani smo, da bodo starši to radi storili, saj vedo, kakšno veselje imajo otroci s tem praznikom in darili. Lansko leto so bili otroci ob Novoletni jelki pogosteni tudi s čajem in kruhom, vendar so bile spremljajoče matere nad prevelikim navalom in pririvanjem otrok razočarane, kar je ubijalo veselje tudi naši deca. Iz obzirnosti do naših mamic se bo ta običaj letos opustil.

Da se razvedri naša predšolska deca, bo zanj za Novoletno jelko uprizorjena že v sredo, 28. decembra popoldne v Delavskem domu v Trbovljah »Sne-guljčica«. V četrtek, 27. decembra bodo to igro ponovili v dveh predstavah za šolsko mladino iz šole na Vodah, v petek, 28. decembra bo ta predstava v Domu kulture za osnovno šolo Zgornjih Trbovelj, v soboto, 29. decembra dopolnje po istotam za gimnazijo. Takoj po igri bodo šolski otroci obdarjeni z zavijati.

Šolsko deca naj vodijo razredniki sami; najboljšo bo, če se otroci razvrste v dvorani razred za razredom. Ker so lansko leto sedeli v prvih vrstah odrasli in mali otroci niso imeli pre-

gleda čez oder, zaradi česar so bili razočarani, bo pravilno, da zasedejo prednje prostore v dvorani seveda mlajši, manjši otroci. Tukaj pripominjamo, da naši tereni in pripravljali odbori lahko organizirajo kulturne prireditve za Novoletno jelko za predšolsko deca še posebej, v kolikor je to možno in izvedljivo.

V razgovorih smo čuli, da se pripravljajo na Novoletno jelko tudi v Hrastniku, Zagorju in Radečah. Tudi

Iz revolucionarnih revirjev

(Nadaljevanje s 1. strani)

munisti iz Savinjskega področja, med katerimi je bil tudi Slavko Slander; na tem sestanku so predelali navodila konference v Ljubljani. Slavko Slander je odšel nato na Pohorje organizirati prve partizanske enote.

Ze ob zlomu Jugoslavije so sestavili po rudniških obratih organizirane vo-

po naših vaseh bodo obdarili otroke, vendar leži tukaj največkrat vse delo v rokah prosvetnih delavcev; da se ti razbremenijo s pripravljanjem, je potrebno, da pokažejo frontni odbori in žene več volje za sodelovanje pri tem otroškem prazniku. Možnosti za to so dane skoraj v vsaki vasi, kar nam najbolj zgovorno priča velika aktivnost v Podkumu, kjer pripravljajo poleg obdaritve otrok tudi igro »Sne-guljčica«. Takšne in podobne kulturne prireditve bodo našim malčkom ob Novoletni jelki gotovo v večje veselje kot pa sama obdaritev.

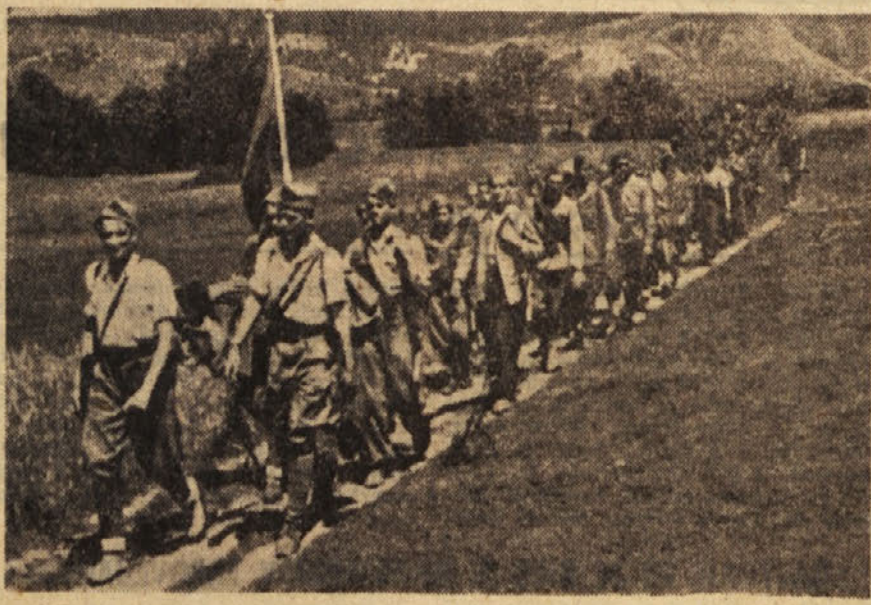
I. S.

Boj na življenje in smrt

Ta prva skupina je 22. julija na treh mestih minirala železniško progo med Zagorjem in Hrastnikom, napadla municijsko skladišče v Trbovljah, odkoder so odnesli vžigalnike in dinamit.

Na to prvo večjo akcijo so Nemci začeli s hujšim terorjem. V partizane je šla nova skupina okoli 30 komunistov in nekaj Sokolov. Tudi iz Zagorja je odšlo v gozdove okrog 30 ljudi, tako da je trboveljska četa štela konec julija 64 mož. Ta četa se je gibala okoli Sv. Planine, Trojan, Zagorja in Sipka; bila je slabo oborožena. Da bi se oskrbela z orožjem, je 8. avgusta napadla žandarmerijo v Zagorju, kjer je bilo 8 sovražnikov ubitih. Zaradi sovražne premoči in pomanjkanja orožja je četa napadla z bombami, sovražnik pa jih je prehitel in opazil, zato niso mogli zapleniti orožja. To je bil prvi ognjeni krst trboveljske čete; kljub delnemu uspehu je bil napad velike moralne koristi. Sovražnik je videl, da bo moral s partizansko enoto računati, zato so Nemci raztresli letake, naj se vsi, ki so v partizanih, javijo oblastem. Iz Zagorja so se Nemcem prijavili 4 mladinci in neki rudar iz Kisovca. Kljub obljubam so Nemci vseh pet zapirli in jih nečloveško mučili. V Zagorju so se vsi dobro držali. Rudar je bil pozneje v Zagorju obešen, mladinci pa ustreljeni kot talci.

Po napadu na žandarmerijsko postajo v Zagorju so Nemci začeli sistematično zasledovati trboveljsko četo. Četa se je razdelila na tri vode; en vod je odšel na Dolenjsko.

Partizani na maršu (leta 1942)

Drugi vod se je zadrževal v okolici Kuma nad Dobovcem in je imel nalogo mobilizirati nove ljudi; ta vod pa je bil izdan in so ga Nemci napadli.

Vod 12 ljudi, ki mu je poveljeval pokojni Lojze Hohkraut, pa je ostal nad Trbovljami; ta je bil slabo oborožen, zato je šel tov. Sergej Kraigher ponovno v Ljubljano, kjer se je dogovoril s tov. Kidričem in Tomsičem glede nadaljnjega dela. Vrhovno poveljstvo partizanskih čet je poslalo na Stajersko pokojnega Staneta Rozmana, s katerim bi se morale sestati trboveljska, moravsko-rašiška in savinjska četa, ki je delala zelo uspešno pod vodstvom člana okrožnega komiteja Pečnika, Letonje in Albina Vipotnika. Moravsko-rašiška četa bi morala preskrbeti orožje in se sestati na Golčaju. To je bilo konec oktobra. Zapadel je visok sneg. Zaradi neprividnosti so jih Nemci obkolili ter so vsi, razen šestih, padli.

Z ostankom trboveljske čete je Stane Rozman odšel nazaj na Dobrovlje, kjer so nekaj dni pozneje napravili večjo akcijo na veliko lesno podjetje v Gomilskem, v začetku novembra pa napadli Šostanj in ga držali do naslednjega jutra. Nemci so z veliko premočjo zasledovali Stanetovo skupino, ki se je umaknila na Dobrovlje. Na Čretni nad Dobrovljami se je razvila dotlej največja bitka. Partizani so ves dan zadrževali mnogo močnejšega sovražnika, ki je v tem boju izgubil 20 vojakov. Ponoči se je Stanetov stajerski bataljon umaknil in s taktičnim pohodom obšel sovražnika, prekal Savinjsko dolino in se pomaknil na Kozjansko, kjer so takrat Nemci na veliko selili.

S tem pa se je začela nova epopeja stajerskega bataljona, v katerem je bilo mnogo tovarišev iz revirske čete. Iz revirskih partizanskih enot so izšli mnogi partizanski komandanti, junaški borci in politični delavci. Ko je bil v letu 1942 v revirjih položaj najtežji, so revirski partizani prenesli težišče dela v litjsko okrožje, kjer je bilo oporišče zasavskega partizanstva vse do osvoboditve. Del ljudi iz prvih partizanskih čet je odšel na Koroško, nekateri, med njimi: Modras, Svarč, Baloh, Pavel Antonescu, pa so odšli na Kozjansko.

Partizanske enote pa so lahko rasle, se razvijale in dosegale uspehe tudi zaradi tega, ker so imeli za seboj pomoč mnogih zavednih ljudi, kot n. pr. Franca Camerjeve v Trbovljah, Olge Kastelčeve, družino Babičev, Franca Kozarja v Hrastniku. Posebno zgledna je bila mladina v Hrastniku, ki je dala za svobodo mnogo življenj.

Taka je bila beseda revolucionarnih revirjev leta 1941. Ta beseda se je glasila: boj na življenje in smrt!

Lovro Kuhar-Prežihov Voranc:

OČE

Valentin Kravar, ki so mu kratko rekali Krava, je bil star kmet, pravzaprav kmetič. Imel je šest otrok, štiri sinove in dve hčeri, ki so bili vsi odrasli in so šli po svetu za delom. Na stara leta je moral sam z ženo garati na gruntu. Ko so Nemci okupirali našo deželo, je prav najmlajši sin odšel nekam v Avstrijo, zato da bi mu ne bilo treba oditi na vojsko. Stopil je v delovno službo kdo ve kje.

Takrat se v naših krajih niso začeli partizani s svojo borbo. Na Kranjskem se je že takrat slišalo, da so šli ljudje v gozdove in da se tolčejo z okupatorjem; v severnih krajih naše domovine pa je ljudski odpor prišel pozneje. To da tudi na severu so gore oživele in od povsod se je slišalo o borbah z Nemci. In naposled se je zvedelo, da so partizani tudi v gori, pod katero je Krava imel svojo bajto.

In nekega dne je prišel Krava domov ter rekel svoji ženi:

»Mica, v gori so partizani. Jaz bom šel po Martina.«

»Kakor se ti zdi,« je odgovorila mati Mica.

Martin je delal v rudniku, ki je bil kakit dve uri daleč stran. Delal je tam, že nekaj let in mu svojčas ni tako slabo šlo. Sedaj so bili Nemci že dve leti v

deželi in zdaj je že nekajkrat prišel domov, če bi se tu dalo kaj dobiti.

Valentin Krava je šel na pot in zelo hitro prišel k rudniku. Inel je sreča, da je Martina našel doma.

»Martin, rad bi na samem govoril s teboj,« je rekel.

»Saj sva sama v sobi. Kar povejte, kar imate na srcu.«

»Ne, ne zaupam, soba ima stene. Greva ven, saj je lepo zunaj,« mu je odgovoril oče.

Ko sta bila že daleč za hišami na samotni cesti, je stari Krava rekel:

»Veš kaj, Martin? V gori so ljudje. Prišel sem po tebe.«

Martin je bil vedno ugovorljiv sin.

»Jaz sem že nekaj čul. Seveda bo treba iti.«

Zmenila sta se, da bo Martin prišel domov in od doma bo šel v goro.

In prihodnji teden Martina že ni bilo več v jamo.

Potem je preteklo nekaj časa, morda pol leta. V gori je bilo različno, včasih so bili tam ljudje, spet pa jih ni bilo. Slišalo se je marsikaj. Nemci so dva, trikrat pripeljali iz mesta topove in streljali z njimi v goro, brez vsakega cilja. Odkrhane skale so se valile v dolino.

Nekega dne je rekel Krava svoji ženi:

»Mica, jaz grem po Francuho.«

»Kakor se ti zdi,« je odgovorila mati brez vsakega naglasa.

Celovec pa je bil že dalje in tja se je bilo treba peljati z vlakom dve uri.

Krava še ni bil tam, odkar je bil sin Francuho zaposlen v neki tovarni. Ali naslov je imel. Tudi ni vedel, kako je sinu šlo, ker mu ta skoraj ni nič pisal.

Moral je imeti dovoljenje za potovanje. Ko ga je dobil, se je takoj odpravil na pot. Naložil si je v nahrbtnik nekaj jestvin, tako da je imel vzrok za potovanje, in je šel. Ko je naposled našel sina Francuho, mu je rekel:

»Rad bi na samem govoril s teboj.«

»Greva iz mesta,« mu je dejal Francuho, ki je bil že previdnejši od Martina. Ko sta prišla daleč ven iz mesta, mu je rekel oče Valentin:

»Ti, v naši gori so ljudje, ti pa delaš tu za vojsko. Pojdi še ti v goro, Martin je že od vigradi tam.«

»Martin je že tam. Zakaj mi tega niste prej pisali,« je menil Francuho in se takoj odločil, da gre za Martinom.

To se pisati ne more. Zato sem prišel zdaj sam pote,« je potrdil Krava in zapustil Celovec.

Cez dva dni je izginil za njim sin Francuho in odšel v goro za Martinom.

Potem je minilo spet pol leta ali kaj. Bila je zima in v gorah je bilo težko. Stari Kravar je vso zimo ni slišal niti o Martinu niti o Francuho. Ba je sta odšla nekam na Kranjsko in nobeden ni dal kakega glasu od sebe.

Sredi zime je bilo, ko je rekel stari Krava svoji ženi:

»Mica, jaz moram po Roka.«

»Kakor se ti zdi,« je odvrnila mati.

Rok je živel v Gradcu. Oče je imel njegov naslov, toda vedel pa ni, kje je tisti kraj, kjer živi Rok. Izposloval si je dovoljenje za potovanje, ki ga je zelo težko dobil, ker se je okrog že nekaj govorilo o Martinu in o Francuho, da sta izginila v hribe. Ko je dobil dovoljenje, je takoj šel na pot, da najde še

Roka, ki je bil po poklicu mesar. Ko ga je čez tri dni našel v Gradcu, je Rok klet in trdil, da je nezadovoljen in da že komaj čaka konca vojne. Stari ga je poslušal. Skoraj si ni upal začeti. Rok je bil že dolgo doma, prej se je učil, potem je delal okrog pri mojstrih in je bil zelo tuji domači hiši. Ko pa je čul, kako zmerja na vojsko, mu je to zelo prav prišlo.

»Vidiš, Rok, pojdi z menoj in vojske bo veliko prej konec.« Povedal mu je, da sta Martin in Francuho že v gorah in da tudi njega vabita, da gre za njima. Rok je poslušal, ali se ni mogel hitro odločiti, ker je bil zaljubljen v hišnega dekleta. Stari Krava pa ni hotel iti brez tretjega sina domov in je ostal ves teden v Gradcu in vsak dan sta enkrat prišla skupaj s sinom ter ga je nagovarjal. In po enem tednu ga je pregovoril, da je šel z njim. Izstopila sta tri ali štiri postaje pred domačo postajo in ponoči odšla proti domu, da bi ju nihče ne videl. Ko sta bila že blizu bajte, je rekel oče:

»Domov pa ne boš hodil, ker bi lahko kdo opazil. Pojdi kar v goro.«

»Ali rad bi videl mater. Že dolgo jih nisem videl,« se je obojavljaj sin.

Oče pa mu je odbil: »Videl jo boš, ko bo konec vojne. Sedaj ni časa za to, ker je prenevarno.«

Zdaj so bili že trije v hribih, ali vojska se je še vedno vlekla dalje kakor jara kača. In Valentin Krava je imel še enega sina, ki je bil od začetka vojne v delovni službi nekje blizu Dunaja. Na Dunaj je bilo daleč, potnega dovoljenja pa ni dobil, ker se je zdaj že javno trdilo, da so trije mladi Kra-

varji v hribih. Stari ga niti iskati ni hotel. Nekega dne je rekel svoji ženi:

»Mica, na Dunaj moram.«

»Kakor se ti zdi,« je odgovorila njegova žena in je čez nekaj časa še boljše dodala: »Valenti, Floruha pa priženi gredeč domov. Že dolgo ga nisem videla.«

»Bomo videli,« je odgovoril mož in se odpravil proti Dunaju. Vstopil je na tretji postaji in ker ni imel dokumentov, se je moral gredeč skrivati. Ker pa je bil star mož s sivo brado, niso pazili za njim in tako se je po treh dneh pripeljal do Dunaja, kjer je rabil še en dan, da je naposled našel sina nekje v nekakih barakah.

»Floruh, po tebe sem prišel, moro v gore, da bo prej vojne konec.«

»Slišijo se strašne stvari,« se je brnil Floruh spočetka.

»Boš pa mater videl,« mu je obljubil oče.

»Mater!« se je razveselil Floruh.

Odšla sta na tihem z Dunaja in čez dva dni sta se ponoči bližala domači hiši. Oba sta nosila nahrbtnike. Bila je že polnoč, ko sta prišla k hiši.

Floruh je videl mater, mati pa Floruha. Ko je bila ura dve, je stari rekel:

»Sin, zdaj boš moral pa naprej. Imaš še dobri dve uri ali več do tistega mesta. In podnevi te nihče ne sme videti.«

Res, Floruha ni nihče videl v domačem kraju. Odšel je za brati tja, kjer so bili ljudje, v gore.

Malo pred koncem vojne so Nemci odpeljali oba stara Kravarja v taborišče, od koder se nista več vrnila. Ko so se vrnila sinovi domov, vsi štirje zdravi, so našli prazno hišo.

Dobro uspela skupščina Ljudske prosvete

Po občnih zbiorih v posameznih ljudskoprosvetnih društvih okraja Trbovlje so se zbrali delegati teh ustanov v nedeljo, 16. decembra, v Domu kulture v Trbovljah, kjer so pregledali svoje delo v preteklem letu ter izvolili nov odbor Ljudske prosvete okraja Trbovlje.

Skupščina je bila razdeljena v slovesni in delovni del; najprej je igrala delavska godba iz Trbovelj razna glasbena dela, nato pa je mešani pevski zbor zapel zbrani delegatom štiri pesmi, med njimi pesem »Mi smo rudarji«.

Ob uvodu je spregovoril predsednik Ljudske prosvete tov. Rudi Strnad, ki je pozdravil vse navzoče, med njimi tudi zastopnika IO LP Slovenije tovariša Uroša Kraigherja. Pred začetkom delovnega dela skupščine je okrajni odbor Ljudske prosvete razdelil med najzaslužnejše delavce na področju ljudske prosvete lepo izdelane spominske diplome.

Te priznalne listine so prejeli tovariši Srečko Godina iz Zagorja, Ivan Pešec st. iz Radeč, Viktor Malovrh iz Hrastnika, Ladislav Grum iz Hrastnika, Ivan Zupan iz Čemšenika, Tone Hudačin iz Trbovelj, Vencelj Miklavčič iz Trbovelj, Rudi Dolničar iz Trbovelj,

Jože Škrinar iz Trbovelj, Jože Patermost iz Trbovelj in Lojze Podlogar iz Hrastnika.

V imenu vseh odlikovancev se je zahvalil za to lepo pozornost tov. Viktor Malovrh iz Hrastnika, ki je dejal, da bodo vsi počašeni kulturni delavci zastavili vse svoje sile za razvoj ljudske prosvete tudi v prihodnje.

Vidni uspehi v letu 1951

Predsednik Rudi Strnad je v svojem poročilu poudaril, da je od zadnje skupščine opaziti viden napredek dela naših ljudskoprosvetnih društev. Obvezo, ki jo je prevzela zadnja skupščina, da bodo naša društva tekmovala v počastitev 10. obletnice OF, praznika Ljudske vstaje 22. julija in na čast 10-letnice JA, so društva izpolnila. Prav lepo je okraj Trbovlje počastil tudi 400-letnico Slovenske knjige. Hvalavredno razumevanje za povezavo med vasio in centri so pokazale nadalje gledališke družine iz Zagorja in Trbovelj, ki so gostovale z igrani na vasi in še v drugih krajih Slovenije. Tovariši predsednik je omenil ob zaključku pomembno prizadevanje naše države za utrditev miru v svetu, za človečanske pravice in za dosledno izvajanje ljudske demokracije.

Ob zaključku svojega poročila je omenil tov. Lado Levec še izobraževalne tečaje, ki jih bo letos v okraju 15; s temi tečaji so začeli že na Dobovcu in v Turju, po drugih krajih pa bodo pričeli v kratkem. Napredek so pokazale nadalje Ljudske univerze v Zagorju, Hrastniku in Radečah, prav tako v Loki pri Zidanem mostu.

V diskusiji so govorili delegati posameznih društev o organizaciji raznih tečajev, predvsem režiserskih in pevovodskih tečajev, nadalje o pritegnitvi mladine k delu. Obravnavalo se je tudi vprašanje finančne okrepitve okrajnega odbora Ljudske prosvete, kjer je bil predložen predlog, naj se od vsake veselice, ki se prireja v dobičkonosne namene, pobira takšna 1000 din, ki naj bi šla v sklad za prirejanje tečajev.

Skupščina je pozdravila v imenu Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije tov. Uroš Kraigher, ki je nakazal smernice za nadaljnje delo. Po volitvah je bil izvoljen nov odbor, ki je napravil potrebne sklepe za delo v bližnji bodočnosti.

V sezoni 1951/52 so v načrtu tečaji za režiserje in pevovodje. Prihodnje leto naj se organizira nadalje velik rudarski festival Slovenije. Vse večjo pozornost je treba posvetiti mladini in jo pritegniti k sodelovanju, ljudskoprosvetna društva pa morajo sodelovati v večji meri s sveti za kulturo in prosveto. Glasbena, pevška in gledališka društva bodo napravila razna gostovanja na vasi, prav tako pa bodo gostovala vaška društva v naših centrih, s čimer se bo kulturnoprosvetno delo vasi in mesta zblížalo.

Kultura in prosveta so last množici in se ne morejo razvijati mimo njih

Tajnik Ljudske prosvete okraja Trbovlje, tov. Lado Levec, je v svojem poročilu naglasil velik napredek, ki so ga napravila naša društva od lanskega leta, prav tako pa so zboljšala svoje programe kvalitativno. Občni zbiori društev so bili letos skrbneje pripravljeni kot druga leta. Ko je govoril o IO Ljudske prosvete okraja Trbovlje, je pohvalil uspešno delo tov. Ladislava Gruma iz Hrastnika.

V teku leta so bili na novo ustanovljeni IZUD Klek v septembru, IZUD Jagnjenica v oktobru in IZUD Minše v novembru. V okviru Ljudske prosvete našega okraja deluje 37 sekcij, ki so vključene v 5 SKUD, 5 KUD, 6 IZUD in 1 MKUD. Štiri sekcije so postale samostojna društva, t. j. SKUD »Lojze Hohkraut« v Trbovljah, ki ima v svojem sestavu 4 odseke, ki so postali po občnih zbiorih samostojna društva. Drugo organizacijsko obliko dela so si izbrali v Hrastniku z ustanovitvijo dveh SKUD, t. j. SKUD »Aleša Kaple« in SKUD »Steklarne« v Hrastniku.

Pregled društev kaže, da je v ljudsko prosveto vključenih 6 godb na pihala, dva orkestra, 15 dramskih dručin, dve lutkovni gledališči, 9 moških pevskih zborov, dva mešana pevška zbora, en ženski zbor, en mladinski zbor, pred kratkim pa je bil ustanovljen v Trbovljah pionirski pevski zbor. Akoravno povedo te številke marsikaj, se vendar lahko trdi, da je 1076 aktivnih kulturnih delavcev za okraj, ki ima 48.000 prebivalcev, premalo, predvsem pa preseneča zelo majhno število aktivne mladine.

Med dramskimi drušinami je treba omeniti v pretekli sezoni uspešno delo dramske družine v Trbovljah in v Radečah, pa tudi v Zagorju so odrsko življenje močno poživili. Med gledališkimi drušinami na vasi so najaktivnejši igralci v Čemšeniku, ki so dali doma in v okolici 19 predstav.

Če pogledamo godbe na pihala, smemo reči, da so delale vse; delavska godba v Trbovljah je imela na raznih prireditvah 40 nastopov, hrastniška 24, v Zidanem mostu pa 27. Zelo lepo so se izkazali v Hrastniku, kjer imajo že od meseca oktobra glasbeni tečaj, ki ga redno obiskuje 25 mladih godbenikov.

Med pevskimi zbiori je pohvaliti mešani pevski zbor v Trbovljah, kjer so začeli tudi z vajami pionirskega zbora. Govornik je omenil tako 20-letnico pevskega društva »Zarje« v Trbovljah, pevski zbor »Cirila Pusta« na Dolu pri Hrastniku pa je med najstarejšimi pevskimi zbiori, saj je preteklo letos 100 let, odkar se je začela razvijati lepa slovenska pesem v majhni vasi. Dol pri Hrastniku: stoletnico pevškega društva na Dolu bodo proslavili prihodnje leto.

SKUD »Vesna« Zagorje. Dramska skupina, ki je igrala veseligr »Tartuffe«

bivalstvom v rudarskem revirju veliko zanimanje. Premiera je bila v nabito polni dvorani, kar priča, da so naši ljudje dovezni za uprizoritve, ki obetajo gledalcem nekaj več kot deklamiranje slabo naučenega teksta. Mlada igralska družina gledalcev ni razočarala. Domov so odhajali z občutkom topline in vedrosti, ki jim jo je zbudila uprizoritev. V hladnem jesenskem večeru so med potjo proti domu obravnavali in znova doživljali Tartuffovo hinavščino in podlost, pomilovali omreženega Orgona in se čudili iznajdljivosti Dorine. Trud igralske kolektiva je bil nagrajen z uspehom.

Režiser Smon se je potrudil, da je prikazal košček življenja v višjih krogih francoske družbe 17. stoletja čim verneje in natančneje. Misel, ki je izražena v komediji Tartuffe, da prikaže hinavščino, podlost in svetohlinstvo, ki je bilo svojstveno vernikom katoliške cerkve in razširjeno v višjih plemiških

sobo 17. stoletja in se pojavil v dvorani. Hočem reči: igralec naj živi dosledno na odru. Med gledalce govorjene besede nimajo efekta, učinkujejo na občinstvo varietetskoter žaljivo iskreno in resno dramsko delo, ki smo ga zasledili pri igralcu v vlogi Orgona. V

V Zagorju se pripravljajo na proslavo 22. decembra

Na proslavo 22. decembra se v Zagorju dobro pripravljajo. To proslavo organizirajo rezervni oficirji, ki so postavili v ta namen poseben odbor. Na proslavi bo sodelovala sindikalna godba, pevci, glasbena šola in predvojska vzgoja, ki ima v načrtu, da prikaže na odru dramatično sliko iz narodnoosvobodilne borbe; na tej slovesni akademiji bodo sodelovali tudi nekateri člani ljubljanske drame in Veselega teatra.

CRD v Trbovljah so izvršile svoj letni plan

Centralne rudarske delavnice — sedanja tovarna rudarskih strojev v Trbovljah — so bile neposredno po naši osvoboditvi še razmeroma majhen obrat v sestavi rudnika Trbovlje. Kmalu po vojni pa so se te delavnice začele širiti: niso le opravljale majhnih in velikih popravil najrazličnejših strojnih naprav na naših zasavskih rudnikih, marveč so se lotile izdelovanja številnih rudarskih strojev za rudnike po vsej Jugoslaviji, tako n. pr. raznih vlačilnih motal, izvoznih strojev za jaške, ventilatorjev, jamskih in drugih sesal in podobno. S 1. januarjem so postale te delavnice popolnoma samostojno podjetje, tovarna rudarskih strojev, ki je imela v svojem sestavu tudi že finomehaniški oddelek, v katerem izdelujejo znane analitične tehtnice, anemometre in razne druge aparate, prav tako pa tudi še svojo livarno za lito železo, v kateri delajo odlitke za razna zobata kolesa, vrtenice, ležaje in še druge odlitke za številne strojne naprave naših rudnikov. Stare dele te tovarne oz. nekdanjih centralnih delavnic rudnika Trbovlje so v zadnjih letih porušili, začeli pa graditi nove tovarniške objekte in delovne prostore.

Pred nekaj meseci je začela obratovati v tej tovarni velika, na novo zgrajena obdelovalna dvorana za stroje, ki že daje perspektivno sliko za novo tovarno, ki je še v rasti in razvoju ter bo v nekaj letih po načrtih dograjena.

Odkar obratuje nova obdelovalna dvorana, se je proizvodnja izboljšala za

30%, od lanskega leta je pa tovarna dvignila proizvodnjo za 100%.

Poleg že omenjenih motal, izvoznih in še drugih strojev izdeluje ta tovarna tudi rudniške separacijske naprave, kompletne žičnice in podobno.

Livarna tovarne je izvršila svojo letošnjo plansko nalogo že 23. novembra, finomehaniški oddelek 4. decembra, mizararna tovarna 13. decembra, strojna tovarna v celoti pa v petek, 14. decembra ob 10. uri dopoldne.

Omeniti je treba, da je ravno nova obdelovalna dvorana za tovarno velikega pomena, saj je bil ravno ta del tovarne poprej tako imenovan »ozko grlo«, ki je oviralo potek proizvodnje.

Da pa potekajo dela v naši mladi tovarni uspešno, je zahvaliti najprej inteligentnemu in visoko kvalificiranemu delovnemu kadru, s katerim razpolaga to podjetje, v ostalem pa ozki povezavi in složenem delu med kolektivom in vodstvom tovarne, delavskim svetom, upravnim odborom kakor tudi sindikalno in partijsko organizacijo. Sedanji direktor tovarne je tov. Jože Hegler, poznan že od nekdaj kot prvoborec za delavske pravice, poznan pa tudi kot odlični bоре v naši narodnoosvobodilni vojni. Osebnost tovariša Heglerja je porok, da bo ta tovarna tovarna pod njegovim vodstvom delala tudi v prihodnje z vsem uspehom v korist našega narodnega gospodarstva.

Centralnim rudarskim delavnicam v Trbovljah in njihovem kolektivju čestitamo k predčasni izpolnitvi letošnjih proizvodnih nalog, ki niso bile lahke, saj se je morala ta tovarna boriti v letošnjem letu čestokrat z velikimi težavami pri preskrbi raznih potrebnih surovin in materiala za izdelavo strojev.

Kdo bo zmagal v tekmovanju na rudniku Zagorje?

Na rudniku Zagorje tekmujejo za večjo storilnost že od 15. septembra t. l. Dosedanji rezultati tekmovanja so pokazali povečanje odkopne storilnosti, kar seveda ugodno vpliva na pocenitev proizvodnih stroškov premoga. Kolektivni produktivni rudniški obratov kakor tudi posamezne delovne brigade se trudijo, da dosedanje uspehe še povečajo. Bitka za večjo odkopno storilnost se je zaostрила zlasti ta mesec, kajti leto se bliža svojemu koncu in pojavlja se vprašanje, kdo bo zmagovallec v tem zanimivem kosoju.

V septembru je bil najboljši obrat Podstrana, v oktobru obrat Kisovec, v novembru pa obrat Kotredež; v mesecu decembru vodi doslej obrat Kotredež, medtem ko sta se obrata Kisovec in Podstrana v storilnosti izenačila.

V Kotredežu zasluži vse priznanje delovna brigada št. 152, ki presega planirano storilnost za povprečno 13 odstotkov. V splošnem je postal kolektiv obrata Kotredež v novembru in decembru bolj borbena, zaradi česar presega proti pričakovanju svoj proizvodni plan in zavzema ob času prvo mesto na rudniku.

Omeniti je treba, da dobivata obrata Kisovec in Podstrana od novembra dalje le polovico stvarno potrebnega komprimiranega zraka, zaradi česar je povsem jasno, da je treba dela na odkopih za dosego plana zelo dobro organizirati. Z manjšim pritiskom v kompresorskih ceveh je seveda mnogo težje vrtniti kot z normalnim ter se za vrtnenje porabi v takem primeru več časa. Seveda je treba zaradi te okoliščine izkoristiti na jamskih odkopih vsako delovno minuto.

Kdo bo končni zmagovallec v tem tekmovanju, trenutno še ne moremo reči, kajti vsi rudniški obrati se požrtvovalno bore za zmago.

Slavnostna akademija v Trbovljah na čast JA

Na predvečer Dneva JA bo priredil OO ZB NOV Trbovlje skupno s klubom rezervnih oficirjev slovesno akademijo v Delavskem domu v Trbovljah v počastitev 10. obletnice ustanovitve naše hrabre Armade.

Na akademiji bo sodelovala delavska godba, gledališka družina pa bo s slikami in recitacijami prikazala slavno zgodovinsko pot naše narodne vojske.

Vstopnice za to slavnostno prireditev, na katero se vabi vsa trboveljska javnost, se dobe v pisarni sindikalne podružnice rudarjev v Trbovljah.

Tudi v Hrastniku so začeli z ljudsko univerzo

Kakor nam poročajo, delujeta doslej Ljudski univerzi v Zagorju in v Radečah prav dobro, s predavanji pa so začeli celo v Loki pri Zidanem mostu, o čemer smo pisali že v naši zadnji številki. Sedaj pa smo izvedeli, da so tudi v Hrastniku ustanovili poseben odbor, ki je že izdelal načrt predavanj na tamkajšnjih Ljudski univerzi. Predvidena so zanimiva predavanja, med njimi n. pr. »Pogled v vesemir«, »Razvoj kemije v zadnjih 200 letih«, »O atomski energiji«, »O narodih in reševanju narodnostnih vprašanj«, »Nevarnosti električnega toka«, »O rudu do trdnosti in še druga predavanja.«

Ker je hrastniška dolina precej dolga, so sklenili, da bo Ljudska univerza prirejala predavanja za Zgornji Hrastnik (rudnik) in dvorani Potrošniške zadruge, za Spodnji Hrastnik, kjer stanujejo delavci atekarne in kemične tovarne, pa bodo predavanja v novi sindikalni dvorani kemične tovarne.

Predavanja v Hrastniku bodo prirejali vsaki 4 dni z isto temo v obeh navedenih dvorinah. Prvo predavanje je bilo pretekli petek v Zgornjem Hrastniku, ki je uspešno prav dobro; predaval je direktor kemične tovarne, tov. Mirko Grešak, o »Razvoju kemije v zadnjih 200 letih«. To predavanje je zbudilo pri vseh poslušalcih veliko zanimanje.

Tov. direktor Grešak je obljubil, da bo poslal rokopis svojega predavanja našemu listu, ki ga bomo prinesli v eni izmed prihodnjih številki našega lista. Upamo, da bomo s tem ustregli številnim bralcem in bralkam našega lista.

Ljudska univerza v Zagorju, Hrastniku, Radečah in celo v Loki pri Zidanem mostu že delujejo. V Trbovljah v centru našega Zasavja pa Ljudska univerza še spi zaenkrat sanje pravičnega...

Prosto po Scottu:

ČRNI BRATJE

Še žalostnejša usoda je zadel naša ljud, ki so morali igrati potem komedijo rešitljiv. Ko se je kmalu po Charlestownu pojavila, za njimi drug avto, je Moravec hotel skočiti iz avtomobila; da mu to prepreči, ni preostalo drugega, kakor čim hitreje gnati avto. In tako se je zgodila nesreča...

Dva izmed naših ljudi sta se smrtno pohujšala poškodba, je brez sledu izginil. Vsi naši napori, da bi ga našli, so ostali neuspešni. Kako smo ga potem odkrili a pomočjo pogumne mlade dame Doroteje Staplesove, ki je zdaj tu med nami, ne sodi v to povest. Od tega časa smo ga spet nadzorovali. Tudi njegovo počitje, ki je bil pošiljal in dobival, smo pregledovali; na ta način smo bili poučeni o njegovih porajanjih a Črni brati.

Družbi črnih bratov na sled. Pri pogajanjih a Črni brati zaradi ladijskega tovara, pri čemer bi jim jaz povedal skrivališče tovara oni pa bi mi preskrbeli potni list za tujino, sem sestavil predlog, ki naj bi mi jamčilo, da me Črni brati ne bodo speljali na led. Tako sem navedel Ralifa Hollistra, češ da ta vo, kje je tovar. Ta da bi jim vse povedal potem, ko bi se moja zadeva že rešila. Niso mi verjeli. Povedal sem jim Hollistrovo telefonsko številko. Na tej številki pa je čakal inspektor Clapp. Ko je eden izmed črnih bratov — bil je to Merrivale — iskal po telefonu Hollistra, je dobil od Clappa odgovor, da Hollistra ni več tam. Seveda je Clapp takoj ugotovil, odkod se je črni brat oglašil; tako, vidite, smo razglašili gnezdo črnih bratov.

Merrivale so ni mogel premagati, da ne bi kriknil; njegov vzdih je bil kakor glas ulete zveri. »Toda, gospod Steele, je rekel Moravec, »kaj pa če bi bil Merrivale previdnejši in ne bi iskal Hollistra po svojem telefonu, marveč iz kakšne javne telefonske govornice?« Steele je resno priklimal. »Res je tako; računali smo tudi a tem, toda hkrati a bili prepričani, da bi Merrivale v tem primeru polakal kakšno telefonsko govornico v bližini hiše. Moji ljudje bi tedaj prišli vanj v bližino hiše črnih bratov in bi pač morali vnetje iskati... Nevarnejše bi bilo zame, če bi Merrivale sploh odklonil logo zagonetnega Hollistra in bi ga ne bil iskal po telefonu...«

»In če bi se to zgodilo?« je vprašala Doroteja Staplesova; njene oči so bile polne strahu.

»Za ta primer sem imel še neko orožje. Ne bi ga bil rad uporabil, ker bi pri tem

trpeli tudi nedolžni ljudje; to nevarno orožje je bila majhna koléčna cezija, skrita v ponarejeni žepni svetilki. Cezil je, kakor morda veste, strahotno razstrelivo, če pride v stik z vodo; če bi bil prišiljen uporabljen, bi bila nastala eksplozija, ki bi jo morali opaziti daleč naokoli...«

Potem sem imel še majhno bombo z mešanico gazolina in kerezina; ta predmet sem vrzel skozi okno. Na srečo se ni užgal. Tega Črni bratje niso našli pri meni, ker sem jim ga na zvit način skril.

Vsak ogenj, ki bi nastal zaradi cezija ali zaradi male bombe, bi bil javljen tajni službi, ki bi potem preiskala okolico požara.

Vidite pa, da teh skrajnih sredstev ni bilo treba uporabiti; igral sem tvegano igro, ki pa sem jo vendar dobil.

Steele je globoko zajel sapo in pogledal Moraveca. »Vi to nadiže razumete, gospod Rihard Moravec, kajli tudi vi ste na svoj način igrali tvegano igro...«

Steele se je smehljil, ko je opazil, kako je roka Doroteje Staplesove polskala Moravečovo roko.

»Tudi vi, gospod Moravec, ste dobili svojo tvegano igro,« je pripomnil Steele in veselo pogledal oba mlada človeka.

Konec

V novoletni številki »Zasavskega vestnika« bomo začeli objavljati

„VELIKO ZASLIŠEVANJE“

v katerem pripoveduje avstrijski fizik Aleksander Weissberg-Cybuleki o dvanajstih dneh nepretrganega zasliševanja pri NKVD.

Ne zamudite začetka ter opozorite na ta članek tudi vaše prijatelje in znance.

Namesto romana »Črni bratje,« ki se v današnji številki konča, bomo začeli objavljati v prihodnji številki našega lista zanimiv roman iz življenja rudarjev z naslovom

„Skrivnost zlatega rudnika“

Novoletna številka »Zasavskega vestnika« bo izšla v soboto, 29. decembra, na 10 straneh, na kar že danes opozarjamo.

Avstrijski film „Očarljiv goljuf“

Skladatelj Martin Palmer — igra za Wolf Albach Retty — se zaljubi v Kristo, prodajalko v trgovini za otroško perilo. Čeprav je revež nakupil že precej otroških hlač in majic, ni še prav nič omečil trdosrčne Kriste.

Palmerju pomaga iz zadrege zdravnik Muthesius, ki je dal del svojega stanovanja v najem Kristi in njenim trem prijateljicam; ta mlada dekleta so se prav čudno zaobljubila; nobena ne bo imela prave fanta, dokler ga ostale tri ne odobrijo. Palmer se zdaj s pomočjo prijatelja Roblja loti prav težke naloge: vsem trem prijateljicam dvoriti, seveda pod različnimi imeni.

Prva je navdušena športnica, zato se tudi Palmer trudi, da bi postal športnik — druga se zanima za filozofijo — Palmer si natakne očala in prenaša okoli debele knjige filozofov — pri tretji pa mu pomaga njegov skladateljski talent.

Seveda se na koncu vse srečno konča in dekleta niso preveč užaljena, ko spoznajo, da je Palmer pravzaprav zaljubljen v črtno dekle — v Kristo.

Po vojni smo videli pri nas z Albach-Rettyem že »Bell sen« in je sedaj na sporedu njegov drugi film. »Očarljiv goljuf« je prav

duhovita komedija, ki na lahkoten način obravnava srčne zadeve. V njej ne bomo videli povojnih problemov Avstrije, kar Retty sam pove že na začetku filma, pač pa se bomo prisrčno nasmejali raznim zapletitostim.

Film ima namen samo zabavati in Rettyju, ki se mu že nekoliko poznajo leta, se to s pomočjo priklupnih igralcev res posreči. »Očarljiv goljuf« bo na sporedu tle dni v trboveljskem kinu.

KINO TRBOVLJE

bo predvajal dva avstrijska filma in sicer:

»OČARLJIVI GOLJUF«

od četrtega do nedelje in

»LJUBEZEN NI IGRAČA«

od ponedeljka do srede.

USTANOVILI BODO KLUBE REZERVNIH OFICIRJEV

Tudi v naših krajih se je že dalj časa opazila potreba po ustanovitvi klubov rezervnih oficirjev. Misel za realizacijo tega načrta pa je prehitela pobuda, ki jo je dal iniciativni odbor Republiškega kluba rezervnih oficirjev. Tako se je že meseca septembra koordinacijski odbor na OLO Trbovlje s pomočjo Vojnega odseka lotil tega dela, meseca novembra pa so bili zbori rezervnih oficirjev v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju; v vseh teh zasavskih centrih so izvolili iniciativne odbore za ustanovitev klubov rezervnih oficirjev. Tako je ta odbor v Trbovljah na svoji seji že predelal začasni pravilnik kluba, obravnaval nadalje vprašanje klubskega prostora, prav tako pa tudi o obnem zboru, ki bo še ta mesec. Odprto je le še vprašanje klubskega lokala. Pravila bo dal klub v Trbovljah svojima področnima kluboma v Hrastniku in Zagorju.

Klub rezervnih oficirjev v Trbovljah bo skrbel za razvoj dela in ustanovitev klubov v Hrastniku in Zagorju, dokler se slednja ne boeta osamosvojila.

Pripomniti je treba, da klubi rezervnih oficirjev ne bodo nekakšne ločene organizacije, marveč bodo delale v okviru Zveze borcev NOV. Naloga teh klubov bo skrb za strokovno in vojaško vzgojo in usposabljanje kadra rez. oficirjev ter preko njih vseh borcev. Člani teh klubov bodo vsi rezervni oficirji iz NOV in vsi tisti, ki so bili po osvoboditvi prevedeni v oficirski etalež.

Ti klubi bodo skrbeli za razna predavanja za usposabljanje rezervnih oficirjev, prirejali bodo seminarje, skrbeli za moralno ponašanje svojih članov, za napredovanje itdi. Prav tako bodo ti klubi pomagali izvedbi borcev v praktičnem usposabljanju njenih članov za vojaške naloge, kot je bil to primer 2. decembra tega leta ob partizanskem maršu in manevru trboveljskih in hrastniških borcev, navezovali bodo ozke stike rezervnih oficirjev z borci, vzgajali med oficirji in člani Zveze borcev duh tovarištva, preokrbeli vsem rezervnim oficirjem zaletne uniforme in podobno. Ti klubi bodo nadalje pomagali skupno z borci pri organizaciji proslav Armije kot n. pr. za letošnji 22. december.

Ko bodo krajevne organizacije ZB na svojih občnih zborih sprejele sklep, kateri najpomembnejši dan kraja v NOV naj se določi kot praznik kraja ali okraja, bodo člani ZB skupno s klubi rezervnih

oficirjev organizirali praznovanje tega dneva, ki bo postal tradicionalni praznik kraja ali okraja.

Nekoliko več delavnosti bi bilo želeli še v iniciativnem odboru za ustanovitev kluba rezervnih oficirjev v Hrastniku, kjer je opaziti precej volje; v ta klub se bodo včlanili do nadaljnjega rezervni oficirji iz Dola, Radeč, Zidanega mosta, ker v teh krajih ni zadostnega števila rezervnih oficirjev za ustanovitev samo-

V Radečah snujejo podružnico PDS

Planinstvo je lep in zdrav šport, ki se je v Sloveniji že pred vojno zelo razširilo. Po vojni pa je naša ljudska oblast dala vse možnosti za razmah te športne veje; obnovile so se stare ter ustanovile nove planinske postojanke, nova planinska društva, prirejali so se in se še vrše številni tečajji o planinstvu, reševalnih ekipah, prireajo se nadalje alpinistična predavanja in plezalni tečajji, vrte se planinski filmi in podobno. Prav tako se je po vojni razširila naša planinska literatura. Matično planinsko društvo v Ljubljani je napravilo v letih svobode mnogo za razširitev in procvit planinstva v naši ožji domovini.

Zasavci od Zidanega mostu in Brega do Razborja: kaj ne bi bili po šestih letih svobode sposobni, da si ustanovimo svojo lastno planinsko podružnico in se osamosvojimo? Nad našo lepo dolino in v naši neposredni bližini se dviga na severovzhodu 947 metrov visoka Lisca, ki nudi krasen razgled proti Gorjancem in Zagrebu, preko celjskega gorovja do Pohorja in seveda tudi po naši dolini do Kuma, ki je naša najbližja planinska postojanka. Kaj ne bi naše delovno ljudstvo po napornem delu, naskočilo Lisco in uživalo na naravnih lepoto! Saj je planinstvo tako lep in zdrav šport, ki povezuje človeka z rodno grudo, ki ga plemeniti, da spoznava skrivnosti in čare narave. Koliko razvedrila ter prijetnega in zdravega humorja nam nudi planinstvo, ko se človek v naravi sprosti in uživa njene krasote!

Zato, prijatelji in ljubitelji narave in planin — organizirajte se v novo snujočo se planinsko podružnico v Radečah! Poleg už-

stojnega kluba. V klubu v Trbovljah in Zagorju pa se bodo včlanili vsi na teh sektorjih bivajoči rezervni oficirji.

Veliko zanimanje za ustanovitev teh klubov po rezervnih oficirjih kaže, da bo delo v njih živahno. Sodelovanje vseh rezervnih oficirjev bo pripomoglo k strokovnemu dvigu rezervnega oficirskega kadra, pripomoglo pa nadalje v veliki meri k usposabljanju članov ZB za vojaške naloge.

vanja naravnih lepot ima vsak član še druge ugodnosti, ki mu omogočajo znatno vožnjo po železnici in prirejanje množičnih izletov na številne planinske postojanke naše lepe Slovenije.

Priiglasite se torej pri poverjenikih v vaseh Zasavja! Letna članarina znaša samo 100 din. V nedeljo, 23. decembra, bo ob 9. uri dopoldne ustanovni občni zbor planinske podružnice v Radečah. Naj postane tudi planinstvo naša nova množična organizacija!

Lepa gesta Potrošniške zadruga v Trbovljah

Lep večer je prizredila preteklo soboto zvečer Potrošniška zadruga v Trbovljah svojim stariim zadrugnikom, ki so po večini že vsi upokojeni z nizko mesečno pokojnino. V prostorni dvorani pri Kukemburju v Trbovljah so se zbrali zadrugniki in uslužbeni zadruga k letošnjemu zaključnemu večeru. Tajnik Oskar Levce je v kratkih besedah poudaril pomen potrošniških zadrug že v stari, kapitalistični Jugoslaviji, prav tako važno vlogo pa igralo te zadruga tudi danes, akoravno trde nekateri, da niso potrebne in da zadostuje, če obstoje same mestna trgovinska podjetja.

Potrošniška zadruga v Trbovljah ima danes štiri poslovalnice, ki so si znale z dobro in vpludno postrežbo ustvariti stalen krog odjemalcev. Ker pokazuje letošnja zaključna bilanca lep uspeh, je upravni odbor Potrošniške zadruga sklenil, da razdeli znesek 40.000 din med svoje zadrugnike, in sicer med vse one, ki imajo nizko pokojnino. Iz področja vsake poslovalnice je bilo obdarovanih 10 do 12 starih zadrugnikov, ki

ZABAVNO GLEDALIŠČE TRBOVLJE

predvaja dne 23. decembra 1951 svoj drugi program. — Pričetek ob 19. uri v Domu kulture. — Cene običajne.

so dobili po 400 do 1000 dinarjev, s čimer lahko kupijo v poslovalnicah zadruga razno blago.

Vsi upokojeni zadrugniki in zadrugnice so bili nato pogosteni z vinom in prigrizkom. V prijetni družbi so obujali spomine na vesele dni v življenju, spominjali pa so se tudi na žalostne dogodke.

Iz Loke pri Zidanem mostu

V Todu RK smo na naši koli spet obnovili podmladek Rdečega križa. V največjem razredu smo se zbrali vsi učenci. Tovariš upravitelj nam je govoril o pomenu in človekoljubnih nalogah RK, nakar smo izvolili šolski odbor PRK; k podmladku RK so pristopili skoraj vsi učenci. Ob zaključku sestanka so nam tovariši uprizarili lutkovno predstavo; zbudila je med nami mnogo smeha in veselja, to tembolj, ker so lutke na naši koli nekaj novega.

Solski odbor PRK je na svojem prvem sestanku napravil načrt dela za šolsko leto 1951-52; med drugim se je obvezal tudi za to, da bo v šolskih mesecih organiziral tečaj o higieni za člane PRK iz višjih razredov.

S tečajem smo že začeli in bo trajal tri tedne; vsi se trikrat tedensko po eno uro v njem se seznanjamo z razvojem zdravstva, s pravilno uporabo zdravilnih sredstev, o prvi pomoči pri nezgodah, ter podarjamo važnost osebne higiene za zdravje. V tečaju nam predavajo tovariši učitelji in sestara-pomočnica iz Doma onemoglih; ob koncu tečaja bomo opravljali izpit in prejeli potrdila o uspehu tečaja.

Tedaj obiskujemo z veseljem, ker vemo da nam bodo napotki in nasveti, ki jih bo no dobili v njem za duševno in fizično zdravje mnogokrat koristili v življenju.

Fizikultura in Sport

Rudar v zaključnih bitkah za vstop v II. zvezno ligo

V nedeljo BOKELJ (Kotor) : RUDAR

Povsod po Sloveniji že počivajo nogo-metasi, le moštvo »Rudarja« ne miruje, temveč pridno trenira za odlični nastop proti Boklju, 23. decembra, se bo moštvo »Rudarja« srečalo z Bokljem iz Kotora na domačem igrišču.

Nedelja, 16. decembra, je bila prosta; »Rudar« jo je hotel izkoristiti za prijateljsko tekmo. Povabljen je bil Zeleničar iz Maribora, ki je dolžan »Rudarju« še povratni dvoboj, vendar so Mariborčani povabilo odklonili — sodelovanje je pa vendar obljubil Zeleničar iz Ljubljane. Vse do pretekle sobote so iz Ljubljane zadrževali, da pridejo v Trbovlje, vse je bilo pripravljeno, objavljena tudi reklama, toda v

soboto popoldne je prišlo iz Ljubljane sporočilo, da ne morejo priti na tekmo zaradi nekaterih ranjenih igralcev. Ker v zadnjem trenutku ni bilo mogoče dobiti nobenega drugega moštva, je prijateljska tekma v nedeljo odpadla.

Nehote se vailjuje vprašanje, ali je res vsa Slovenija proti temu, da bi »Rudar« dosegel kak uspeh? Akoravno ni prišlo v Trbovlje nobeno drugo moštvo, je bilo na stadionu »Rudarja« vendar že ob pol 13. uri živahno; igrali sta mladinski moštvi »Rudarja« in Retja. Zmagali so mladinci »Rudarja« s 4:0. Nato sta igrali dve garnituri »Rudarja« (redci in plavi) v trening tekmi, ki je dober potekla in daje upanje na uspeh. V nedeljo bomo torej videli.

Delo TD Radeče in še kaj

glasnim štetjem med izvajanjem vaj, kar zelo moti gledalce in dela nanje neprijeten vtis, ker povečava občutek, da telovadna vaje niso bile zadostno naštrudirane. Potrebno je torej še več vaj, zlasti še z glasbeno spremljavo. Da dobe izvajalci vaj občutek gotovitosti, kajti le tedaj bo prišla prikazana telovadna točka res do svoje polne veljave.

Posebno vprašanje pa je orodna telovadba; ali v Radečah res ni mogoče postaviti postene orodne vrste? Saj Radečani nikakor ne more biti v ponos, če se občinstvu predstavi vrsta 5 telovadcev, med katerimi ni niti enega vrhunskega telovadca. Saj smo imeli v Radečah pred vojno kar dve taki telovadni vrsti ter je imel n. pr. samo bivši Sokol po deset in še več vrhunskih telovadcev, med katerimi so posamezniki nastopali pri velikih telovadnih prireditvah doma in v tujini. Teh seveda danes ni več; nekaj jih je v zvezi s mladino, nekaj jih drugod, večina od njih pa se je postarala in ne pride več v poštev — toda to ne bi smeli biti vzrok, da orodna telovadba v Radečah samo živetari.

Tu pa nastopa sedaj v ospredje vprašanje, ki tare pač vsa telovadna in še druga društva: naraščanja ni, mladine ni, zlasti ne moške mladine. Pa ne vzmimo tega dobesedno: mladine je dovolj, le k telovadbi je ni, k športu je ni, k petju je ni, h godbi je ni, h gledališču je ni, k predavanjem je ni — z redkimi izjemami seveda — toda na plesih in zabavi se mladina tare toliko, da starejši sploh ne pridejo blizu. In to ni samo v Radečah, tako je tudi marsikje drugod. Kaj je temu vzrok, kje je treba iskati krivdo, si ne znamo razložiti, ne moremo uganiti. Treba bo ugotoviti diagnozo bolezni, nato pa takoj začeti z zdravljenjem. Ali mladina sama nima zanimanja za kulturno življenje — kar je znamenje slabe ali pa pomankljive vzgoje — ali pa organizacije ne znajo zainteresirati mladine in je pritegniti k delu? Nekje loži vzrok, treba ga je najti in pritegniti mladino h koristnemu in lepemu delu za procvit naše domovine, za dvig kulturne in življenjske ravni našega delovnega ljudstva.

V. M.

OGLAŠUJTE V NAŠEM GLASILU!

PLANINSKO DRUŠTVO »KUM« JE PREGLEDALO SVOJE DELO

Pred dnevi so se zbrali v rudniški restavraciji v Trbovljah člani Planinskega društva »Kum«, da pregledajo v tem letu opravljeno delo; udeležba na obnem zboru je bila zadovoljiva.

Preberite tudi tole!

Naročnike našega lista, ki dolgujejo naročnino za letošnje leto in so že dobili opomine, opozarjamo, da ne bomo več nikogar posebej terjali, pač pa ob koncu leta eventualne dolžnike izročili našemu pravnemu zastopniku, ki bo dolgove izterjal.

Da ne boste imeli nepotrebnih stroškov in sitnosti, pohitite z vplačilom naročnine vsi, ki lista še nimate plačane do konca leta. — Treba je pomisliti, da ima tudi uprava lista svoje denarne obveznosti do tiskarne.

ZANIMIVOSTI

Iz arene pred iltar

V državo Peru pristojna bikoborka Conchita Citron je svojo poklicno kariero končala s poroko s Franchiscem Castello Brancom, 31-letnim portugalskim plemičem. Osemindvajsetletna Conchita je nastopala od svojega 18. leta v areni, kjer je ukrotila okrog 1000 bikov; nastopala je v Južni Ameriki, na Portugalskem, v Španiji in v Franciji. Še pred tremi leti je rekla, da preveč ljubi bikoborbo, da bi se kdaj omožila, sedaj al je pa le premislila.

Moč autosugestije

Nekemu na smrt obojelemu hudodelcu v Clevelandu (ZDA) so rekli, da mu bodo odprli žilo odvodnico, da bo brez bolečin umrl. Ko so mu nato zavezali oči in na operacijski mizi napravili navidez majhno zarezo na vratu ter postavili na tla polnjega pločevinasto posodo, v katero je silil no kapljala voda — je moč res umrl.

Šah v Trbovljah

Trboveljski šahisti v letošnjem letu niso pokazali potrebne delavnosti za izboljšanje kvalitete šahovske igre, da bi z njo doseglo reprezentativni črne revirje.

Vzrokov za to je več: poleg finančnih vprašanj imajo trboveljski šahisti težave z dvoranami za prirejanje simulturni, ki bi razgibale tudi neorganizirane šahiste. Prav tako pa je nedelavnost posameznih članov kriva, da šahovski večeri niso obiskovani v želeni meri, kar bi privlačilo manj izveščane šahiste, da v igri z močnejšimi izpopolnjujejo svoje šahovsko znanje.

V prvenstveni tekmi celjskega okrožja so trboveljski šahisti z dvema zmagama in enim porazom zasedli drugo mesto za šahisti iz Celja, ki so si z dvema porazoma in eno zmago osvojili prvo mesto z boljšo razliko točk.

V klubu se igra vsakomesečno brzoturnir; v oktobru je med 10 igralci zmagal Rugelj s 7 in pol točke pred Rubežem s 7 točkami in Jazbecem ml. s 6 točkami; četrti, peti in šesto mesto so si razdelili Tausiš, Jazbec st. in Frece.

V novembru je med 6 igralci dosegel prvo mesto pionir Jazbec, drugo mesto pa sta si delila Oprešnik in Jazbec st., za njima pa sledijo Turk, Zupančič in Kokalj.

V decembru je zmagal Rugelj s 6 točkami pred Jazbecem s 4 točkami, ostala mesta pa si delijo Jazbec ml., Frece, Vek in drugi. Za razpisani turnir za pridobitev pete kategorije so se prijavili samo trije igralci; pozivajo se vsi ostali šahisti, da se prijavijo, to pa zaradi tega, ker bodo imeli v glavnem turnirju, ki se bo začel v januarju, pravico igranja same kategorizirani šahisti.

Igralni večeri so vsak torek, četrtek in soboto od 17. ure dalje v lokalu pri Povzetu. K pristopu v klub se vabilo vsi šahisti, kjer bodo imeli priliko za izpopolnitev v šahovski igri.

Med sindikalnimi šahovskimi aktivji je najdelavnejši aktiv trboveljske elektrarne, ki je zmagal na sindikalnem turnirju v počastitev Dneva republike.

Vse priznanje in zahvalo zasluži sindikalna podružnica Elektrarne v Trbovljah, ki je poklonila šahovskemu klubu »Rudarja« za razvoj šaha 4000 din.

H. J.

Kje bomo letos silvestrovali?

NK »Rudar« v Trbovljah bo priredil silvestrovanje v Domu kulture. Začetek ob 19. uri. Igral bo Skrinjarjev jazz. Bar z godbo.

Za prvovrstno pijačo in jedatjo bo preskrbljeno. Vabljeni vsi! Odbor

MESTNA TRGOVSKA PODJETJA V TRBOVLJAH

sporočajo, da bodo odprla dne 28. decembra t. l. v bivšem lokalu Franca Zdolška v Trbovljah

specialno trgovsko poslovalnico

za vse vrste železnine, steklo, barve in lake, posodo vseh vrst, različno orodje, pohištveno okovje ter gradbeni material.

Postrežba v tej poslovalnici bo solidna, prav tako pa tudi cene zmerne in konkurenčne.

Mestna trgovska podjetja v Trbovljah opozarjajo občinstvo nadalje na mestno zajtrkovalnico pri mlekarni »Klun« na Vodah, kjer si lahko privoščite dober in okusen zajtrk po nizki ceni. V zajtrkovalnici je na razpolago bela in črna kava, kakao, mleko, čaj, žemlje in obloženi kruhki (sendviči).

Zajtrkovalnica je odprta do nadaljnjega vsak dan od pol 7. ure do popoldne.

PREKLIC

Proglasim izkuzilno sindikalno izkaznico št. 68571 za neveljavno.

Aloja Kos, Trbovlje — Sv. Urh 39.

ZAHVALA

Ob prebrskih izsuhih naše ljube mame Pecep Ivanki, ki smo jo po dolgotrajni in mučni bolezni sprejeli k zadnjemu počitku dne 3. decembra t. l., se prav prišerno zahvaljujemo za izrečeno sožalje sindikalni podružnici Mestnih trgovskih podjetij v Trbovljah.

Posebej se toplo zahvaljujemo sotočarjem in tovarišem za podarjeno cvetje in spremstvo iz hiše žalosti na trboveljsko pokopališče. — Zahvala hčerka in ostalo rodstvo.

Oreja uredniški odbor — Odgovorni urednik Stane Šuštar — Naloz uredništva: Trbovlje, uprava rudnika Trbovlje Hrastnik. Telefon št. 54 — Bančni račun pri KB Trbovlje št. 614-95323-55 — Tisk (tiskarna »Ljudska pravica« v Ljubljani) — Poštinske plačilo v gotovini — Članki in naročila do 15. dne polneine 120 din, celotna 240 din. — Zvezi vestnik »Klun« št. 4000 — Članki in dopisi sprejemamo do vsakega ponedeljka do 12. ure dopoldne.